Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCII Ч. 109. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 11-го ЧЕРВНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 11, 1985 No. 109. VOL. XCII

В ТОРОНТО ВІДБУЛАСЯ НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ УІТ

Торонто (УІТ). — Заходом Українського Історичного Товариства відбулася тут в суботу, 1-го червня ц.р., в приміщенні Інституту ім. св. Володимира, наукова конференція, присвячена 20-річчю існування й діяльности УІТ та 100-річчю смерти визначного українського історика Миколи Костомарова.

Голова Товариства Прихильників УІТ в Торонто Ярослав Лаптута привітав гостей як господар та запросив до слова д-ра Марка Антоновича, який відкрив конференцію та подав коротко характеристику М. Костомарова.

Програму конференції започаткував вступ голови УІТ і головного редактора „Українського Історика", д-ра Любомира Винара — „Слово про УІТ і завдання українських істориків", в якому доповідач накреслив коротко історію УІТ та значіння його діяльности для української історичної науки. На початку свого виступу, д-р Л. Винар передав привіт для конференції від почесного голови УІТ проф Олександра Оглоблина. Крім того конференцію привітала Наукова Рада при СКВУ та Асоціяція Українських Університетських Професорів.

З черги виголошено слідуючі доповіді: д-р Олександер Домбровський — „Вклад галицьких вчених у вивченні ранньої історії України-Руси", де доповідач наголосив значіння дослідів учених у рядах членства НТШ, а в тому й на фоні діяльности довголітнього голови НТШ, М. Грушевського, який у першому томі своєї історії починає бувальщину території й народу від доби палеоліту.

Д-р Мирослав Небелюк у своїй доповіді „Мазепа в оцінці Вольтера" проаналізував видання Вольтера, де згадувано про діяльність І. Мазепи та подав свої критичні завваги. Відтак наступила перерва й зустріч з громадянством при каві й солодкому, під час якої члени УІТ інформували гостей про науково-видавничі пляни на майбутнє та відбулася виміна думок на згадану тему.

Після перерви д-р Теодор Мацьків виголосив доповідь на тему — „Мазепа в оцінці Костомарова", де прелеґент подав аналізу поглядів Костомарова про Мазепу й відмітив його вплив на тодішню українську історіографію.

Згодом відувся показ прозірок із поїздками ред. Віри Кемпе в Україну.

Це вже була третя річна наукова конференція УІТ в Торонто й перша з нагоди відзначення 20-річчя УІТ. Програму конференції підготовив та вів заступник голови УІТ д-р М. Антонович. Признання належиться також голові й членам Товариства Прихильників УІТ в Торонто. Мгр Карпо Микитчук і його дружина Володимира дали особливий вклад праці головно при виставці й продажу видань УІТ. В конференції взяло участь коло 100 осіб.

ГРОМАДСЬКЕ ВІЧЕ

Ірвінгтон, Н. Дж. — Заходами Організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні тут в п'ятницю, 14-го червня ц.р., о год. 7:30 вечора в Українському Народному Домі при 140 Проспект авеню відбудеться громадське віче в обороні доброго імени українців. Доповідачами будуть: Лідія Дем'янюк, дочка Івана Дем'янюка, Марк О'Коннор, адвокат І. Дем'янюка, Едвард О'Коннор, колишній завідуючий біженцями в повоєнній Европі. Вічем проводитиме д-р Мирон Куропась, заступник головного предсідника УНС і крайовий зв'язковий між етнічними групами в організації АОЛПУ. Організатори запрошують до участи все українське громадянство.

НАУКОВІ ДОПОВІДІ

Бавн Брук, Н. Дж. — Наукові доповіді на теми тисячоліття хрищення України будуть виголошені тут у понеділок, 17-го червня, від год. 9-ої ранку до 9-ої вечора в Домі Української Культури в Осередку Української Православної Церкви в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж. Президія наукової конференції запрошує зацікавлених прибути на ці доповіді.

МАЛЕНЬКИЙ ПАЦІЄНТ Я. ШУМИЛО ПРИХОДИТЬ ДО ЗДОРОВ'Я

Піттсбурґ, Па. — Маленький пацієнт, 3-річний Ярослав Шумило, який в п'ятницю, 7-го червня перейшов тяжку операцію пересцеплення печінки, про що свого часу „Свобода" писала, приходить поволі до здоров'я.

У п'ятницю після півночі Я. Шумила доставили спеціяльним літаком до дитячої клініки у Піттсбурґу, яка спеціялізується у перещепленні людських органів, зокрема печінок. Сама операція тривала 12 й пів години і пройшла успішно. Головний хірург і його численні помічники дуже задоволені станом маленького пацієнта, якому в суботу, 8-го червня сповнилося три рочки. Після кількох днів Я. Шумила, не зважаючи на його тяжкий теперішній стан перенесуть з відділу інтенсивної опіки до звичайної кімнати, де він буде під дуже уважною контролею лікарів. Взагалі, він перебуватиме у Піттсбурґу довший час, може навіть пів року, щоб таким чином дати можливість хірургам-спеціялістам слідкувати за його станом.

Очевидно, біля маленького пацієнта житиме також його мама. Родичі безмежно вдячні українським лікарям, які цікавляться недугою Ярослава, близьким приятелям і українській спільноті за моральну і матеріяльну підтримку.

ВІДБУЛОСЯ ПЕРЕСЛУХАННЯ КОМІСІЇ ДЕШЕНА У ВІННІПЕҐУ

Вінніпеґ, Ман. (КУПВ). — Як виявилось зі свідчень представників жидівських організацій тут на публічній сесії Комісії Дешена 22-го травня представники організованого жидівства в Канаді від чотирьох років робили послідовні старання перед урядовими чинниками Канади, щоб доказати, що в Канаді живуть колишні воєнні злочинці, які продісталися сюди після Другої світової війни. Упрощено звали їх також „нацистами".

Довге листування, яке було цитоване на цій комісії не мало успіху. Ситуація змінилася на краще, коли до влади прийшли консерватисти під кермою прем'єр-міністра Браєна Малруні. Саме тоді назначено одноособову комісію в особі колишнього судді Верховного суду Квебеку Жіль Дешена та двох працівників в особах Л.І. Фортіє та М. А. Мічена.

Українська спільнота Канади, зокрема КУК, привітали створення комісії та її завдання розглянути питання колишніх можливих злочинців, бо й так від якогось часу Дослідний центр Візенталя у Відні, як теж його віднога в Лос Анджелесі, послуговуючись совєтською пропаґандою, обчорнювали українську еміграцію в західних країнах, а зокрема тих, які перебували чи перебувають в ЗСА і Канаді. Останньо найбільш попадалось Канаді з уваги теж і на те, що тут громадніше поселились колишні вояки Першої української дивізії УНА.

Коли українська організована спільнота не опонувала до створення такої комісії, то в процесі праці комісії відразу піднеслися голоси з поважними застереженнями відносно публічних обвинувачень жидівських представників і то не одиниць, але цілої спільноти. Засоби публічної інформації, які полюють на сенсації, вихвачували певні цитати сказаного і по своєму дальше інтерпретували, що сильно пошкодило праці комісії, яка в основному повинна була вести свої переслухання тільки за закритими дверима.

Переслухання у Вінніпезі були публічними. Перший рапорт зложила студентка Богдана Дутка, роджена в Канаді. Вона зачитала ширшу арґументацію, чому вона стурбована подіями, які обертаються довкола праці комісії, і якою хотіла б вона бачити цю працю, яка мала б принести скріплення Канади, а не ворожнечу і роз'єднання.

Опісля виступали представники жидівських організацій, М. Берковіц від місцевого відділу Жидівського конгресу, та І. Вайс від колишніх в'язнів нацистських кацетів. Коли останній став „поучати" українців, щоб вони видавали „колишніх злочинців", комішенер Дешен не дозволив на дальші свідчення.

Довший рапорт запропонував у письмовій та усній нормі д-р Михайло Марунчак в імені Комітету Українських Політичних В'язнів. У своєму вступі доповідач звернув увагу на історичні події, які відбувались в Україні в 1940 роках, і заперечив твердження Сола Литмана, представника Візенталя в Канаді, що українці Львова вимордували 5,000 жидів у Львові з приходом німецької окупації. Він також підкреслив, що жидівське питання в початках було виключно в руках німецької адміністрації та жидівських Юденратів, які сподівалися, що жиди отримають автономію в жидівських ґетто. Німці притакували цьому і коли ґетто були оформлені та стали під контролею жидівської поліції, почався нацистський розгром жидів. В самому варшавському ґетто працювало 2,000 жидівських поліцистів. Хоча ці дані були підкріплені жидівським історіком Мілтоном Мелцером, то адвокати Бнай Брит протестували, щоб М. Марунчак продовжував зізнання по історичній лінії.

Від імені КУПВ д-р М. Марунчак зложив заяву, що комітет виключно довіряє справу канадським судам та канадській правній процедурі поступування, є проти користування канадськими судами надісланими зізнаннями з СССР (жиди іншої думки), як також, що КУ—

(Закінчення на стор. 3)

У ТОРОНТО ВІДБУВСЯ СВІТОВИЙ ПАТРІЯРХАЛЬНИЙ З'ЇЗД

Учасники Світового патріярхального з'їзду.

Торонто (В. Папіж). — П'ятий Конґрес мирян та П'ятий З'їзд делеґатів Українського Патріярхального Світового Об'єднання (УПСО) відбулися тут перший у суботу, 18-го травня, в Інституті св. Володимира, а другий в неділю, 19-го травня в приміщенні школи св. Миколая. Обидва з'їзди скликала Президія УПСО, а їх господарем була Крайова Рада Організацій за Патріярхат Української Католицької Церкви в Канаді.

Конґрес мирян мав за тему „Сорок років нищення Української Католицької Церкви — ситуація, перспективи, завдання", щоб пригадати світові й собі ту трагічну подію, яка почалася в Україні 40 років тому арештом всієї української католицької ієрархії і яка триває до сьогодні.

Конґрес відкрив голова УПСО д-р Богдан І. Лончина. Після молитви він пригадав приявним, що того дня припадають уродини Папи Івана Павла II і вніс йому многоліттєвіє, як теж новоіменованому кардиналові Мирославові Іванові Любачівському другому Патріярхові та голові УКЦеркви. Учасники Конґресу відспівали „Многая літа" обидвом церковним достойникам. Голова привітав теж двох приявних Владик Ізидора Борецького, епарха торонтонського, та Івана Прашка, епарха австралійського. Опісля передав ділове ведення конґресу д-рові Василеві Маркусеві, головному організаторові конґресу.

Конґрес мирян відбувся в двох сесіях. Передполудневою сесією керував о.д-р Петро Біланюк, а доповіді виголосили: о. Тарас Р. Лончина з Вашінґтону про „Мучеництво нашої Церкви"; мґр Роман Кравець з Англії про „Релігійний і національний рух опору в Україні"; на закінчення сесії д-р В. Маркусь прочитав вийняток з доповіді о.архимандрита Л. Гузара про „Совєтську релігійну політику", яку той прелеґент мав у квітні ц.р. у Вашінґтоні на відкритті Інституту Дослідів Релігії в Україні. Після доповідей приявні ставили доповідачам питання, на які вони давали вичерпні відповіді.

Після обіду відбулася друга сесія, якою керував д-р Микола Кушнета. Під час тієї сесії д-р Леонід Рудницький з Філядельфії доповідав на тему „Церква в Україні і Захід: наші завдання у вільному світі", а д-р В. Маркусь на тему „Політика Москви супроти нашої Церкви і стратегія оборони". Обидві доповіді викликали живу дискусію.

Ввечорі, під час святочної вечері, в якій взяло

(Закінчення на стор. 4)

Рада крайової безпеки обговорює договір з СССР

Вашінґтон. — Президент Роналд Реґен скликав у понеділок, 3-го червня, Раду крайової безпеки, щоб обговорити хід американсько-совєтських переговорів і майбутню долю договору САЛТ-II, термін дії якого закічується в цьому році. Як відомо, Конґрес ЗСА ніколи цього договору не ратифікував.

Питання про переговори в Женеві є одним з найважливіших як для безпеки ЗСА, так і для безпеки европейських союзників і взагалі для совєтсько-американських відносин. Минулого тижня почався другий тур переговорів. Перший тур Вашінґтон і Москва назвали „безплідним", бо учасники переговорів не прийшли до згоди ні в одному питанні.

„З багатьох питань совєтські представники відступили від своєї початкової позиції і ми не маємо наміру йти їм на поступки. Спочатку вони повинні зайняти позицію, про яку була домовленість перед початком переговорів, а вже потім розраховувати на проґрес", — сказав у понеділок речник Білого Дому Леррі Спікс.

В січні, за кілька тижнів до переговорів, Державний секретар Джордж Шулц і міністер закордонних справ СССР Андрей Ґромико домовилися, що в Женеві будуть одночасно обговорюватися три питання: ракети середнього засягу, стратегічні ракети і космічну зброю. На випадок, якщо б сторони не могли прийти до згоди з одного питання, це не повинно відбитися на обговоренні інших питань. Але в Женеві совєтська делеґація поставила успіх всіх переговорів у залежність від проґресу в обговоренні питання про космічну зброю.

Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Леслі Ґелб писав, що Москва запропонувала заборонити дослідження, виробництво, випробовування і встановлення „наступальної космічної зброї". В зв'язку з цією пропозицією американські аналітики з питань роззброєння висловили думку, що якби Совєтський Союз хотів досягнути компромісу, він не настоював би на забороні досліджень. Бо таку заборону неможливо перевірити, а ЗСА ще до початку переговорів заявили, що підпишуть лише такий договір, який можна перевірити.

Друга рунда переговорів у Женеві повинна закінчитися 16-го липня. Якщо совєтська сторона і далі буде зв'язувати переговори трьома питаннями і настоювати, щоб у першу чергу було вирішено питання про космічну зброю, то й другий тур виявиться таким же безплідним, як і перший.

СПРАВА ЗАКЛАДНИКІВ В ЛИВАНІ НЕ ПОЛАГОДЖЕНА

Бейрут, Ливан. — Не зважаючи на заходи генерального секретаря Об'єднаних Націй Гавіє Переза де-Куеяра, речників ізраїльського уряду і головного командування армії, зокрема міністерства оборони, публічної опінії і гострих заяв представників Адміністрації президента Роналда Реґена, справу закладників, 21 фінляндських вояків з мирового корпусу ОН, що їх захопили в полон християнські частини ливанської армії і вимагають за це звільнення своїх друзів, які перебувають в полоні в ливанців-шіїтів, не вдалося покищо полагодити.

Командант християнської частини ген. Антоне Лед, розмовляючи з представниками уряду прем'єр-міністра Шімона Переза заявив, що він наказав звільнити чотирьох вояків ОН, як вияв доброї волі і французького посередника, який самовільно хотів переговорювати з командою південно-ливанської армії про звільнення фінів, але він не дасть своєї згоди на звільнення решти вояків поки шіїти не звільнять християнських закладників.

Політичні джерела інформують, що уряд Франції і уряди багатьох інших держав світу роблять тиск на Ізраїль, щоб він добився звільнення вояків ОН і не допустив до якоїсь катастрофи, що могло б викликати певні ускладнення на Близькому Сході, але міністерство оборони Ізраїля заявляє, що „ми їх респектуємо, ми їм допомагаємо морально і матеріяльно, ми вважаємо їх здоровим зародком ливанської армії, але ми не можемо наказувати їм, що вони в цьому випадку повинні зробити". Виглядає, кажуть політичні спостерігачі, що Ізраїль не хотів би брати на себе вину за діяльність християнської міліції, яка влилася до загальної ливанської армії, щоб пізніше не зустрітись із закидом, що Єрусалим вмішується до внутрішніх справ Ливану, не зважаючи на те, що уряд Переза вже майже закінчив процес виведення ізраїльських вояків з південної частини Ливану, залишаючи там тільки незначні відділи, які мають за завдання боронити ключевих позицій на півдні. Речники Ізраїля заявляють, що вони не можуть робити тиску на ливанців поки ще на ливанській території перебувають їхні власні вояки.

Південно-ливанська армія є вишколювана, озброювана і політично унапрямлювана Ізраїлем, заявляють інші держави і до цього признався міністер оборони Ізраїля Їцак Рабін відмічуючи при тому, що шіїти не мають права захоплювати в полон християн, знущатися над ними, розстрілювати тощо. „Вони взагалі не мали права перекидати свої терористичні групи на південь після виходу ізраїльських військових частин", — заявив Рабін.

Вміжчасі, не зважаючи на впертість обидвох сторін, йдуть переговори поза кулісами і тому не виключно, що справу звільнення фінів полагодять позитивно.

В СВІТІ

ПАТРІЯРХ РОСІЙСЬКОЇ Православної Церкви Пімен виступив на сторінках преси у ролі миротворця. Він, вшановуючи пам'ять своїх співгромадян, які загинули під час Другої світової війни, закликає народи світу поборювати „американський імперіязлізм" і „мілітаризм", не згадуючи при тому про мілітаризм й імперіялізм Москви. Пімен закликав „вірних" посилити зусилля за „врятування священного дару — життя на землі". Західні політичні спостерігачі і дипломати назвали виступ Пімена пропаґандивним маневром.

ТУРЕЦЬКИЙ ТЕРОРИСТ, який 13-го травня 1981 року стріляв до Папи Івана Павла II на площі св. Петра в Римі і тяжко поранив голову Католицької Церкви, обвинувачує тепер на процесі в Римі Совєтський Союз, що це він організує і фінансує міжнародні терористичні групи. Меґмет Алі Аджа, який був засуджений італійським судом на доживотну тюрму за спробу атентату на Папу, також заявив, що він переходив вишкіл в одному з терористичних таборів в Сирії, а його вишкільниками були болгари і чехи. Аджа переконаний, що СССР, Болгарія і Чехо-Словаччина були замішані у цю змову вбивства Папи.

ПОЛЬСЬКИЙ ЄПИСКОП Тадеуш Ґоцловскі заявив вірним в Ґданьську, що уряд прем'єр-міністра Войцеха Ярузельского збільшує критику і тиск на Польську Католицьку Церкву і її керівників, але, на його думку, брехливою пропаґандою не можна закрити правди. „Ми повинні бути морально сильні, об'єднані біля нашої Церкви і не боятися, як зайде потреба сказати правду", заявив згаданий єпископ тисячам вірних.

ВЕРХОВНА РАДА СССР збереться на свою першу сесію 2-го липня ц.р. Ця сесія є важливою тому, що вона відбуватиметься вже за нового генерального секретаря ЦК КПСС Міхаїла Ґорбачова і західні аналітики та спостерігачі поцікавились чи за кремлівськими мурами ідуть приготування для номінації Ґорбачова на голову Президії Верховної Ради СССР, чи по західньому, президента. Його попередники — Леонід Брежнєв, Юрій Андропов і Константин Черненко — поєднували ці дві функції в одній особі. Якщо М. Ґорбачова найменують на голову Президії, це означатиме, що він має у совєтській ієрархії більше сили, як на Заході думають.

В'ЄТНАМСЬКИЙ УРЯД, несподівано для Вашінґтону, відкликав заповіджений приїзд американських військових спеціялістів до Ганою, які бажали спільно з в'єтнамськими старшинами ще раз обміркувати справу 2,500 американських вояків, пропавших без вістей під час в'єтнамської війни. Речник в'єтнамської амбасади в Банґкоку, який передав це рішення Ганою американцям, відмовився від коментарів в цій справі і тільки заявив, що така зустріч під теперішню пору не є вигідною для В'єтнаму.

ІНДІЙЦІ З ПЛЕМЕНІ сікхів відзначили річницю вбивства прем'єр-міністра індійського уряду Індіри Ґанді по своєму. Вони молилися за вбивників і ганили рішення І. Ґанді, яка зарядила була облогу „Золотої святині" в Ню Делі і тоді у сутичках сікхів з поліцією і військом загинуло понад 1,000 осіб. Очевидно, урядові речники засудили таке поступування сікхів і заявили, що їхня поведінка може спровокувати нові конфлікти між ними і племенем гінду, яке творить основне ядро в керівництві державою.

У СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ пропав ... поїзд з 28-ма вагонами, який виїхав з Томашгородської фабрики в червні 1983 року в напрямі до Москви. Після того, як з Москви не надійшло потвердження відбору товару, дирекція в Українській ССР, вирішила передати справду до центрального бюра залізнодорожної транспортації в Москві і повідомила про випадок міліцію і КҐБ. Москва передала всю докуемтнацію до Білоруської ССР, думаючи, що поїзд міг бути скерований до Мінська. Білоруси відіслали документи назад до Москви з допискою: „нічого не знаємо про згаданий поїзд". Після більше як року бюрократичної суматохи в Києві, Мінську і Москві, офіційні речники вирішили припинити слідство, бо цієї проблеми вони так і не розв'яжуть, а газета „Правда" так і написала: „а поїзду таки не знайшли".

ЗСА платять совєтським шпигунам

Вашінґтон. — Ґазета „Вашінґтон Таймс" повідомила в четвер, 6-го червня, що сенатська Комісія в справах розвідки випустила 19-сторінковий рапорт, в якому сказано, що 25 відсотків совєтських громадян, які працюють в секретаріяті ОН, є офіцерами КҐБ і ҐРУ (військової розвідки).

На думку колишнього заступника амбасадора ЗСА в Об'єднаних Націях Чарлза Ліхтенштайна, з 200 мільйонів долярів, що їх ЗСА щороку вносять в касу ОН, від 5 до 10 мільйонів йде на платню совєтським працівникам Об'єднаних Націй, які займаються шпигунством.

„Коли совєтський офіцер-шпигун пропонує комунебудь хабара, значить можна бути певним, що частину цих грошей ви внесли зі своєї кишені. ЗСА повинні скоротити вкладку в ОН рівно на таку суму, яку дістають совєтські дипломати-шпигуни", — сказав Ч. Ліхтенштайн. Він вважає, що здогад про те, що серед совєтських дипломатів є 25 відсотків шпигунів, „цілком умовний" і що їх є набагато більше.

В рапорті сенатської комісії сказано: „За довгий час Совєтський Союз прийшов до висновку, що він може мати для себе користь від використання системи ОН. В даний час він використовує призначення на різні посади в цій організації для збирання розвідувальних даних".

В АМЕРИЦІ

НУКЛЕАРНА КОМІСІЯ стежить тепер дуже пильно за підготуванням до праці одного нуклеарного реактора на Тримилевому острові, який в найближчому часі буде урухомлений вперше від шести років. Тридцять інспекторів відряджено до перевірки його діяльности.

В НЮ ЙОРКУ В ДОЛІШНІЙ частині Манґеттену відкрили першу середню школу призначену лише для гомосексуалістів та лезбіянок, в якій є тепер 20 учнів та одна учительська сила. Учні це такі, які перестали ходити до звичайних публічних шкіл з приводу свого гомосексуалізму.

ПРЕДСТАВНИКИ СТЕЙТІВ Ню Йорку і Ню Джерзі дійшли до порозуміння та будуть тепер спільно працювати над тим, щоб не допускати до постійного оминання податку від продажу, коли висилається товар з одного стейту до другого. Податковий уряд думає через точну контролю збірати в майбутньому біля 100 мільйонів долярів річно.

ПЕРШИЙ НОВИЙ ПОЇЗД підземки, який пущено в Ню Йорку на лінії Ай-Ар-Ті, коштував 10 мільйонів долярів вже відразу на першій його дорозі між Манґеттеном і Бронксом молоді вандали обілляли його фарбою та старалися повибивати в ньому вікна.

МЕЙОР МІСТА НЮ ЙОРКУ Едвард Кач змінив свою думку і тепер підтримує проєкт, включити приватних громадян до комісії, яка має прослідживати випадки бруталъности серед поліції Ню Йорку. Досі він був проти того, щоб звичайні громадяни розглядали такі справи.

РАБІН ЄГУДА ЛЕВІН з Бруклину заявив офіційно, що він буде кандидувати на мейора міста Ню Йорку в чергових виборах від Демократичної партії. Як причину чому він буде кандидувати проти теперішнього мейора Едварда Кача, він подав те, що він є прямо засоромлений, потрясений і збентежений моральними стандартами Е.Кача. На доказ він цитував останній виступ Е. Кача в гомосексуальній синагозі в долішньому Манґеттені.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Боротьба за молитву

У 1962 році Верховний Суд, розглядаючи скаргу одної жінки з Бруклина в Ню Йорку, що її сина силують молитися у школі, пішов по лінії її бажань і вирішив, що обов'язкова для всіх учнів молитва перед початком навчання перечить конституції, за якою Церква в Америці відділена від держави. Те рішення обурило велику частину — а то й більшість — американського народу і започаткувало боротьбу за привернення молитви у школі. Велика частина батьків, яка належить до людей віруючих, без уваги на приналежність до такого, чи іншого християнського віровизнання, педагогів і психологів, вказували зразу і вказують далі, що виключення молитви із публічних шкіл препогано відбилося на атмосфері у школі, на дисципліні школярів, на всій настанові шкільництва, яке — зрештою — також з різних інших причин потребує радикальної реформи.

Розпаношення анархістично-нігілістичних елементів, зріст злочинства, водночас щораз грізніше мариво загрози від большевицької імперії все воно довело до реакції, яка відвернула загальні настрої від лівого лібералізму і скерувало їх в сторону консерватизму і традиціялізму. Це й спричинило двократний вибір лявінною більшістю Роналда Реґена на 60-го з черги президента ЗСА. Реґен від самого початку свого урядування заявився за привернення молитви у школах. Він поставився теж зразу же прихильно до приватних, здебільша церковних, шкіл, де краща дисципліна, краща атмосфера і вищий рівень педагогіки. З поступом еволюції прилюдної опінії „направо" в різних стейтах і різних школах почали уводити обов'язкову однохвилинну мовчанку на початку навчання для медитації або тихої добровільної молитви. Така процедура настала у 25-ох стейтах. Але у стейті Алабама знайшлися теж батьки-ліваки, яким і така форма не сподобалася і вони заскаржили її до суду. Справа опинилася знову перед Верховним Судом, який у вівторок 4-го червня 1985 року прийняв соломонове рішення шістьома голосами проти трьох. Верховний Суд визнав, що школи мають право проголошувати „однохвилинну мовчанку", але не мають права суґерувати учням, щоби вони тоді відмовляли мовчки молитву.

Ліберальні кола прийняли те рішення Верховного Суду з вдоволенням, інтерпретуючи по-своєму, що не вільно у школах навіть говорити про молитву, а не то обов'язково молитися. Але більшість американської щоденної преси добачила у тому рішенні Верховного Суду поштовх для всіх прихильників привернення у школі молитов до поведення ще рішучішої боротьби за молитву. Деякі конґресмени і сенатори вже заповіли, що вони будуть сприяти законопроєктові, який появиться у цій справі, а президент Реґен, мабуть реалізуватиме свою давню заяву, що він наполягатиме на схвалення нового Додатку до конституції, яким повернеться у школах молитву. Найвірогідніше дійде тут до компромісу: викують таку законодатну формулу, щоби молитва була обов'язкова для всіх школярів і учнів, а добровільна, проте з правом говорити про неї, а не промовчувати.

На всіх грошах надруковано „До Бога маємо довір'я". Президент і всі державні мужі присягають на Біблію, у судах свідки присягають, що будуть говорити правду „Так мені Боже допоможи", найбільш популярний є оклик кожного американця у будь-якій турботі „О, мій Боже!, — всі християнські свята в Америці щонеділі повні, без хоч скомерціялізованого Різдва й Великодня годі уявити собі Америки — і в цій ситуації заперечувати молитві права перебувати у шкільних мурах — це насправді крайня нісенітниця, це сприяння атеїзмові, який в Америці не має ґрунту.

За найпершим законом соціології — кожна акція спричинює реакцію — реакція на останнє рішення Верховного Суду, який затвердив право однохвилинної мовчанки, під час якої кожний учень і учениця може собі добровільно тихцем перевести молитву, — буде така, що напевно буде приспішений поворот молитви до школи не задніми дверима, а таки передніми, парадними, як личить молитві.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

М. Євшанський

ЕКЗИЛЬНИЙ УРЯД УНРЕСПУБЛІКИ — ПО БОЦІ ЗАХІДНІХ СОЮЗНИКІВ

У зв'язку з нападами на українців і їхні політичні позиції, що набрали великих розмірів в останньому часі і що в кінцевому результаті безумовно інспіровані большевицькою агентурою, поширюються неймовірні твердження, що українці у своїй масі взагалі були по боці нацистської Німеччини в Другій світовій війні і грали ролю німецьких, чи пак гітлерівських коляборантів. Ці абсолютно безпідставні закиди належить рішуче відкинути й спростувати, основуючись на незаперечних документах і фактах минулого.

Відомо, що українське громадянство в ЗСА, Канаді або у Франції відразу після нападу гітлерівської Німеччини на Польщу 1-го вересня 1939 року задеклярувалося по боці західніх альянтів. Коли йдеться про українське громадянство на українських землях, то на початку війни в 1939 році і від червня 1941 року, коли Гітлер розпочав наступ проти СССР, це громадянство, перебуваючи на окупованих німцями територіях, не мало можливости вільно висловлюватися. А якщо були на початку 1941 року прояви симпатій до наступаючих німецьких військ серед українського населення, то не треба забувати, що після перебування протягом 20-ти років під кривавим большевицько-московським режимом, українське населення готове було радіти, як тоді твердилося, навіть з приходу диявола, аби тільки цей диявол звільнював його від совєтського гніту. Дуже швидко ці настрої змінилися і тоді почали відбуватися відомі події: переслідування й розстріли свідомих українців і дії, у різних формах, антинімецького підпілля, зокрема боротьба УПА.

Але на самому початку війни у 1939 році — хто мав би виступити з політичними заявами від імени всього зорганізованого в національно-державному центрі українства? Окремі українські політичні середовища чи то на еміґрації, чи на українських землях у Польщі не були об'єднані в одному політичному центрі і були подекуди навіть роз'єднані щодо своїх політично-національних аспірацій. Але був таки один всеукраїнський політично-державний чинник, який мав право і обов'язок виступити із заявами, які мали зобов'язувати всіх українців і з якими повинен був рахуватися чужоземний світ. А якщо тоді не рахувався, бо українська національна справа не була тоді суб'єктом міжнародної політики, то тепер прийшов на нашу думку, відповідний момент, щоб звернути на цю справу увагу міродайних чинників західнього світу і піднести таким способом значення українського чинника в міжнародному укладі політичних сил на сьогоднішній день.

Цим, як ми висловилися, „всеукраїнським політично-державним чинником" був безумовно Державний Центр, зокрема Уряд Української Народної Республіки в екзилі, що, посідаючи повновласті від Українського Трудового Конгресу і Директорії УНР, мав право виступати від усього українського народу, що знаходився під окупацією большевицької Москви. В офіціозі ДЦ УНР, тижневику „Тризуб", що виходив у Парижі, в числі з датою 31-го грудня 1939 року з'явилося таке повідомлення Українського Пресового Бюра:

„Обставини воєнного часу, на жаль, так склалися, що поставили Пана Заступника Голови Директорії, Головного Отамана Армії УНР Андрія Лівицького в неможливість виконувати його функції. З огляду на це становище Пан Голова Ради Міністрів Вячеслав Прокопович, перебуваючи на вільній землі, на підставі параграфа 4 Закону про тимчасове Верховне Управління УНР з 12 листопаду 1920 р., виданого на українській землі, згідно з яким в разі неможливости для Президента виконувати свої функції Голова Ради Міністрів автоматично його заступає, і на підставі спеціяльної повновласти, одержаної ним од пана президента Андрія Лівицького, — перейняв з дня 16 грудня 1939 р. обов'язки Голови на той час держави. Перейнявши на себе тимчасово зверхню владу, пан В. Прокопович призначив того-ж дня професора Олександра Шульгина Головою Ради Міністрів та Міністром Закордонних справ. Само собою, що за заяви, виступи і акти Уряду УНР з самого початку війни всю відповідальність прийняв на себе пан Вячеслав Прокопович і за ту діяльність Пан Президент Ан-

(Закінчення на стор. 3)

Ол. Зозуля

Ой ти доля, моя доле...

Якщо ви любите оселедці, зайдіть до крамниці новоприбулих еміґрантів і не пожалієте. Купите смачних оселедців і почуєте найсвіжіші новини, наприклад:

— Як там Щербицький? Не чули?! Кажуть, що хоче обміняти жидів на українців, яких Візенталь занотував і передав місії.

— Чи ж погодиться Америка на такий бізнес? Адже ті списки — чиста „липа". Щербицький приїхав, щоб умовити спільників не виключати України з ОН. Це точно.

— А я думаю, — втрутився третій, — що приїзд Щербицького — це натяк, що йому пришпилять золоту зірку та замінять ним „дряхлого" Тіхонова.

Ще не встигли „ясновидці" розгадати наміри місії, як раптом, після розмови Щербицького з президентом, місія змотала свої манатки і відлетіла до Москви. Смерть „боса" перешкодила оглянути життя американців, ну... і підбарахолитись.

Так чи так, для Москви має ціну твердої валюти. Він слухняний, як придворний лакей, що нагадує героя з вірша Пушкіна:

Вот бєгаєт дворовой
мальчік
В салазні жучку посаділ,
Сєбя в коня преобразіл...

Пушкін угадав: Щербицький, як той кінь помагає тягти Кремлівського воза, що загруз в соціялістичному багні. Допавшись до керми влади в окупованій Україні, зразу почав підрубувати коріння історії українського буття; російська мова стала панівною від садочка до катедри мовознавства. І вже по всіх естрадах лунає пісня:

України мова,
Русской рєчі слово —
Вамі родіна горда...

Є звук але нема душі. Пустоцвіт на чужій деревині не приносить плодів, а лише викликає ненависть та обурення в серцях народу.

Але найбільше прислужився Щербицький, щоб допомогти Москві видряпатися з півголодного животіння. Допомога ця почалася ще за Брежнєва, що створив леґендарну Продовольчу програму. Якось викликав він Щербицького до Москви. Випили по гранчаку коньяку і...

— Володя! Я тобі довірив керму влади в Україні, де колись, як співається: „Замість лози — росли ковбаси, замість землі — гречана каша і ріки повні молока".

— Знаю, бо смакував полтавську ковбасу.

— Створи гіґантські тваринницькі ферми, та вирощуй бичків, свиней, курей і гусей. Тоді заковбасимо всю країну.

— Але ж немає приміщень, і лісоматеріялу теж.

— Виділяємо для вас на півночі від Байкалу, в Іркутській області, масиви тайги, що розміром більші, ніж Черкаська і Кіровоградська області разом. Організуйте ліспромгоспи. Ліс самі рубайте, пиляйте і до колгоспів доставляйте.

— Де ж узяти людей, коли в колгоспах обмаль?

— Тоді домовимось так: за кожного вивезеного українця на Сибір дамо два тамбовці. Так що в колгоспах ще буде приріст.

— Але ж відсоток українців зменшиться.

— Це вже справа рук статистиків.

Слухняний Щербицький зразу відрядив речника Укрлісгоспбуду Віталія Шмалька до Сибіру приймати тайгу. Начальство з центру Усть-Кута привітало пришельця й показало долину Янталь (у перекладі з бурятської мови означає червона глина, бо такий тут ґрунт), де можна будуватись, та річку Кута. Оформили передачу тайги на папері та скріпили „Столичною".

Повернувся Шмалько до Києва розчулений.

— Масиви тайги прийняв. Щоб туди добратись, треба раніш дорогу прорубати та дах над головою нап'яти.

І почалося вербування на „війну" з тайгою. Комсомольців завербували порядком дисципліни, а інших заохотили довгим карбованцем. Після підпису умов почалися проводи в „путь-дорогу дальную"...

Спочатку жили в бараках, а коли почали будувати фундаментальні будинки, лісоруби зрозуміли, що їх становище гірше, як було запорожців за Дунаєм. Тепер в Янталі живе кільканадцять тисяч українців. Це селище нагадує мені ҐУЛаг, бо вирватись звідси неможливо. Лісоруби, підписавши договір, опинились наче медвідь в капкані, який, рятуючись від смерті, мусів перегризти власну лапу.

Катерина Ткаченко, голова селищної ради, жартуючи каже: „Янталь — це українська база в сибірській тайзі." Є вже тут і „Посьолковий совєт", „Русская школа", „Столовая" і навіть „Буфєт-півная".

Найгірше становище директора ліспромгоспу В. Гереги. Він відповідає за плян, а виконати його, через суворі умови Сибіру, неможливо. Часто хуртовини переривають роботу. Тоді лісоруби сидять у буфеті, пиячать та виспівують:

Ой ти доля, моя доле,
Доля гіркая моя — Ой на
Ой на що ж ти, така злая,
До Сибіру довела.

У ЧЕТВЕР, 6-ГО ЧЕРВНЯ. СССР знову запустив у міжпланетні простори ракету з двома космонавтами, які мають за завдання шукати зв'язку з міжпростірною станцію „Союз-7". „Союз-7" знаходиться в орбіті від жовтня минулого року.

Єфим Майданик

ЧИ НАС ЖИДІВ ОБХОДЯТЬ ЧУЖІ ТРАГЕДІЇ?

(Український переклад статті Єфима Майданика, що була надрукована російською мовою у журналі „Діялоги", ч. 5/6; приготовила проф. Ася Гумецька).

„Число всіх українців, які загинули від зорганізованого совєтським урядом україно-вбивчого голоду в 1932-33 роках точно годі встановити. Сам Баліцький, шеф ҐПУ в Україні, подав цифру 8-9 мільйонів..."

„В обличчі цього всенародного убивства блідну́ть і німецький злочин супроти жидів і поляків, турецька екстермінація вірменів, злочин Хмер Руж у винищуванні камбоджців, злочин Іді Аміна в Уґанді, чи ніґерійське винищування населення Біяфри".

Це цитати зі статті „Під світовий суд Росію за народовбивчий голод на Україні!". Стаття за підписом „Провід Організації Українських Націоналістів" була опублікована в журналі „Визвольний Шлях" у червні 1983 року.

Чи знаємо ми, жиди, про цю трагедію українського народу? Ані скільки, не зменшуючи значення трагедії інших народів — названих і не названих у згаданій статті — застерігаюся: тут буде мова тільки про жидів та українців. І ще одне застереження: те, про що я хотів би сказати, не торкається, до певного часу, людей, які не бажають знати й чути про трагедії неймовірних маштабів — Катастрофи з великої літери.

Навряд чи є потреба розповідати про голод в Україні тим жидам, які живуть на Заході (мається на думці вільні країни). Сьогодні існує досить інформацій про події 1932-33 років і неможливо, не согрішивши проти істини, заявити: „Я про це не знаю, тому що не зміг ніде знайти інформацій". Існують матеріяли, друковані тоді, спогади очевидців, серйозні праці на цю тему. Як сприймаємо ми, жиди, події тих років?

1) Досить розповсюджені сумніви відносно достовірности цифр і фактів і найбільш типовий (і водночас цинічний) їхній вислів — це питання „А чому ми маємо в те вірити? Хто рахував трупи?"

2) Існує також підхід типу „Вони на це заслужили" або навіть „Так їм і треба; пригадайте, як багато зла вони нам, жидам, вчинили в минулому".

3) І, врешті, байдуже ставлення: „А чого це нас обходить? Хіба мало в нас своїх турбот?"

Я не збираюся читати мораль або проповідь — не вірю я і в це. Але тим жидам, які застановляються над питанням „вони і ми" — а журнал „Діялоги", врешті-решт, є покликаний поліпшити взаємозрозуміння між українцями та жидами — я б пропонував подумати, як вони відповідатимуть на питання, пов'язані з вище наведеними опініями та настановами, які неминуче виникатимуть.

Якщо ми сумніваємося у факті й маштабах трагедії українців, чи будемо ми готові примиритися з тим, що світ поступово приходить — і ще через кілька десятиліть остаточно прийде — до заперечення катастрофи европейського жидівства ? Уже тепер існує ціла література на цю тему: дві широковідомі „наукові" праці, зухвалий виклик — пропонування 1,000 долярів тому, хто доведе документально, що Гітлер знав про нищення жидів; навіть у Совєтському Союзі кинено пробний камінь: відомий „знавець" жидівського питання Л. Корнєєв, відверто іґноруючи дані совєтської енциклопедії, висловив сумнів щодо достовірности цифри 6 мільйонів загиблих жидів. Усе це добре відомі факти. І ми повинні підходити до двох трагедій з однаковим мірилом, приймаючи або відкидаючи їх, тобто або судити про них на підставі відомих даних, або відкинути їх як принципово не підлеглі стовідсотковій перевірці.

Якщо ми сприйматимемо трагедію українців як заслужене покарання (послане або не послане Богом), треба бути готовими так само сприймати трагедії, що випали на долю жидів. І тут маємо велику кількість джерел, від найстаріших документальних матеріялів, які розповідають про життя й діяльність жидів у Єгипті та стародавньому Римі і до протоколів сіонських мудреців та самвидаву, що його розповсюджують російські націоналісти (можна теж уважно прочитати деякі з книжок Солженіцина, намагаючись зрозуміти чому багато жидів сприймають вибір прізвищ та фактів у цих книжках як тенденційний у відношенні до жидів). Проте тут, боюся, не досить говорити тільки про минуле. Занадто часто чуємо ми сьогодні слова типу „Мало вас Гітлер різав. Треба було йому закінчити справу". Саме історія нашого народу повинна була навчити нас правдивого зрозуміння змісту висловів, які починаються словами „усі вони".

Якщо йдеться про байдужість, то тут, на жаль, майже нема що відповісти. На нема й суду нема. Тільки усуньмо з ужитку фразу „Як міг світ залишитися байдужим..."

Дещо інакше стоїть справа з „іншими нашими турботами". Наші мудреці пропонують такий перелік справ і турбот за порядком зменшення важливости: своя власна родина, своя громада, свій народ, а вже потім усі-інші народи. Що ж, мені особисто такий порядок виглядає слушним. Але серед усіх інших народів", на мою думку, український народ повинен займати досить високе місце.

Причини? Забагато „минулого", від якого нікуди не втечеш. Спільне життя українців і жидів в Україні і взагалі в СССР (я писав про це у статті „Арґументи на користь українсько-жидівського діялогу", „Діялоги", чч. 3-4, 1984). Важливе становище, яке займає Україна серед інших республік СССР. Наявність сильних і впливових організацій тут на Заході (нехай читачі мені пробачать, якщо я переоцінив їхню силу й впливовість, хай мої слова будуть тоді сприйняті як аванс).

І, на заключення: мене обходить трагедія українського народу.

Володимир Жила

ЗА РІДНУ МОВУ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ

„Твори Василя Ґренджі-Донського", том III, за ред. проф. д-ра Василя Лева, Вашінґтон, Видання Карпатського Союзу, 1983, стор. 687.

В 1984 році появився на книгарських полицях третій том „Творів Василя Ґренджі-Донського". Книга містить твори для дітей і молоді й дає широкий перелік мистецьких здобутків поета.

Рецензований том підібраний вибагливо й читається з великим інтересом. Заслуговує на увагу використаний редактором чіткий розподіл творчости, що базується на принципі стильових уподобань поета. Звичайно, тут не можна говорити про всеосяжність пропонованого підходу, але його позитиви безсумнівні, коли врахувати, що книга призначається для молодого читача. Видання складається із шести розділів: поезії (оригінальні й перероблені), віршовані казки й оповідання, казки (прозою), оповідання, п'єси, сценки й радіосценки.

Творчість Ґренджі-Донського для дітей і молоді припадає на період, що охоплює мало не половину XX століття — від 20-их до 70-их років. Це був час, коли в українському суспільстві відбувалися найпотужніші національні й політичні зрушення: роки реакції, що настали після поразки за відновлення Української держави; друга світова війна; опанування совєтсько-московським ладом майже всіх українських земель... Поет був очевидцем і учасником цих подій.

Навіть побіжна характеристика цього періоду творчости Ґренджі-Донського зайняла б чимало місця. Тому спинимося лише на тих його творах, що ввійшли у третій том та вказують на його творчу еволюцію. Тематика для дітей і молоді вабила поета протягом усіх років його творчости. 1925 року появилася його „Китиця квіток", збірка поезій для дітей. Ці вірші написані в дусі народних пісень і в них поет розкриває любов до рідного слова й до рідного краю:

Шануй, люби свій Рідний Край,
де змалку ти живеш,
в чужині долі не шукай,
її там не знайдеш!

Важке в чужині пробуття
чужий та інший світ.
Було б гірке твоє життя,
гіркий насущний хліб.

Нема розмов, своїх пісень,
утіхи там нема.
Твоя душа і в ніч і в день
прибита і німа. (Стор. 31)

Сюжетна структура вірша проста, але дуже характерна для Ґренджі-Донського; у ній відчуваємо пильну увагу поета до психологічної переконливости й мистецької значимости засобів вислову.

Улюбленою формою творчости поета були також віршовані казки. Серед них найбільш мистецькою є казка „Манюсінька", написана за мотивом твору Ганса-Крістіяна Андерсена, видатного данського письменника-казкара. У цій казці багато фольклорних елементів, є в ній і гумор, а фантастика широко поєднана з реальним життям. У рецензованому томі казка вміщена у віршованій формі, прозою і в формі радіосценки. 1956 року поет доповнив її і тут вона друкується вперше в поширеній формі з ілюстраціями Володимира Баляса. 1943 року „Манюсінька" появилася в Українському Видавництві в Кракові у цьому ж самому мистецькому оформленні. Сюжет „Манюсінької" нескладний, проте дуже своєрідний і закінчується перемогою маленької дівчинки:

І от прийшов весільний день,
Текло вино і пиво,
і серед квітів і пісень,
живуть вони щасливо. (Стор. 161)

Ґренджа-Донський певний тут, що після багатьох пригод дівчинка заслуговує на щастя. Звідси й оптимістичне закінчення казки. Окремі картини напрочуд майстерні, а змальовані образи вражають своєю лаконічністю, скромністю фарб та влучністю портретних рис.

На увагу заслуговує також „Байка про козу та вовка", ілюстрована Витовтом Манастирським. Ця казка в цьому самому мистецькому оформленні появилася 1943 року в Українському Видавництві в Кракові. „Байка про козу та вовка", здавалося б, не має будь-якого значущого змісту, проте її закінчення глибоко западає у пам'ять. І в юного читача напевно не буде сумніву в тому, що вовк — по суті ворог у звіриному світі.

Ґренджа-Донський багато писав для дітей і прозою. Дуже цікаві його „Оповідання з карпатських полонин" (1926). У третьому томі появилися також оповідання дотепер недруковані, написані в пізніших роках творчости. Тут варто відмітити такі оповідання „Нечиста сила", „Іспит", „Пташенята розпращалися з Оленкою", „Колеги" тощо. Персонажі цих оповідань позначені чіткими рисами. Читач легко сприймає їхню зовнішність, наприклад, старенького професора в оповіданні „Колеги". Щобільше в міру розвитку сюжету в оповіданнях зростає людська сутність персонажів, що прибирають чіткі психологічні риси.

Письменник любив також драматичну форму творчости. Проте його п'єсам бракує вишуканости малюнка, виразно окреслених авторських симпатій чи антипатій, як також чіткої ідейної спрямованости. Найкращою п'єсою вважаємо „Прогулянку на місяць", фантастичну п'єсу для дітей на три дії. Дуже припали нам до вподоби авторові маленькі п'єски, сценки й радіосценки, які свого часу передавала українська радіовисильня Пряшева. Радіосценки не тільки цікаві; в них помічаємо майстерність у діялогічній побудові, влучність і економність вислову, лагідність і доброзичливість.

На склоні свого віку, живучи на еміґрації на Словаччині, поет дуже турбувався долею української молоді. Він боявся, що вона швидко зденаціоналізується в словацькому морі. „Тому, — як відмічають видавці третього тому,

(Закінчення на стор. 3)

Ансамбль „Шумка" виступить на Фестивалі в Ню Джерзі

Танцювальний ансамбль „Шумка", виступи якого приймали тисячі глядачів на Експо-67 в Монтреалі оваціями і в інших містах виступів перед українською й неукраїнською публікою, вперше завітає до стейту Ню Джерзі на Український Фестиваль в Артс Центрі в Голмделі, де в суботу, 15-го червня, покаже своє танцювальне мистецтво.

Відбулося...

(Закінчення зі стор. 1)

ПВ є проти позбавлювання громадянства оскаржених та проти екстрадиції та депортації.

Під кінець переслухань знову складали бріфи жидівські представники. Середники масової інформації передавали репортажі й головно наголошували, що украніський представник заперечив, що в Канаді перебувають воєнні злочинці, покликуючись на свою студію п. н. „Система німецьких концтаборів та політика винищування в Україні".

Слід ствердити, що жидівський представник, який нахвалювався передати комісії список „злочинців", не зголосився з цим списком до комісії „ін камера".

Як нас поінформувано, сітка Сі-Бі-Сі передала в Україну перебіг нарад та становище української спільноти відносно так званих воєнних злочинців в Канаді.

За рідну...

(Закінчення зі стор. 2)

— велику частину свого часу присвятив він (Ґренджа-Донський — В.Ж.) праці для молоді. Перекладав підручники з чеської та словацької мов для українських шкіл, перекладав вірші та оповідання. Відчуваючи потребу журналу для дітей, він став ініціятором видання журналу „Дзвіночок" та найбільше спричинився до появи дитячого журналу „Піонерська газета" українською мовою. Письменник дуже радів з приводу появи цього журналу, як видно з його „Споминів", де він пише: „Маючи вже за собою десятки надрукованих власних книжок, я ще ніколи не відчував такої радости як тепер, побачивши перше число газети по українськи! Це буде мій тріюмф! Моя перемога в боротьбі за рідну мову українських дітей..." (Стор. ix).

Ґренджа-Донський належав до тих поетів і письменників, творчий ріст яких не уповільнювався на кінець життя. В своїх творах для дітей і молоді він виступає як гуманний, талановитий педагог, для якого життя було невичерпним джерелом тем, сюжетів та образів. В особі старенького професора історії з оповідання „Колеґи", вбачаємо постать самого Ґренджі-Донського, який в глибокому переконанні пише: „Це мені подобається, бо проґрес якраз полягає в тому, щоб учні були кращими за вчителів, щоб молодь переганяла старих" (стор. 445).

Рецензований третій том „Творів Василя Ґренджі-Донського" є, без сумніву, значним внеском у розвиток української поезії і прози для молоді. Поет писав свої твори з любов'ю і з великим ентузіязмом, надіючись, що таку саму любов і ентузіязм вони викличуть в серцях молоді, яка читатиме їх із захопленням та пошаною до всього рідного.

Отже, пропонуємо нашій молоді цю цікаву й оригінальну книгу на літо, пам'ятаючи, що учень — завжди учень — і тоді, коли він перебуває в стінах школи, і коли відпочиває.

Упорядник цього тому дочка поета, Зірка Ґренджа-Донська, і його редактор д-р Василь Лев, виконали велику за обсягом роботу, зібравши більшість творів для дітей і молоді закарпатського поета й письменника Василя Ґренджі-Донського. Видання має коротке вступне слово від видавництва, цінні пояснення невідомих слів та висловів, як також поазбучний список творів.

Книга в цілому видана культурно, без більших недоліків і неточностей. На нашу думку, вона повинна стати корисним виданням не тільки для молоді, але й для широкого кола читачів.

Відбулися збори УНД

У травні ц.р. відбулися Загальні збори Українського Народного Дому — Українсько-Американського Громадського Осередку, — що міститься в північно-західній частині міста Баффало, т.з. Блекрак. Це один з найстарших осередків на терені нашого міста, оснований ще в 1918-20 роках першими українськими поселенцями. По Другій світовій війні прибула нова хвиля еміґрації, з якої багато поселилося в околицях Блекраку та включилося до праці в Народному Домі.

Почалася жвава громадська діяльність. Осередок став крім парафії церкви св. Івана Хрестителя другим центром, де могли сходитися та вести разом суспільну працю колишні та нові еміґранти. Короткий допис не дозволяє згадати усіх, тих ідейних та жертвенних працівників осередку, що не жалували ані грошей, ані часу та труду при перебудовах і направках дому. Це вони розширили, а всередині модерно викінчили старий первісний будинок.

Варто б, однак, згадати хоч голів управ. За останніх 10 років ними були: Ярослав Білий, Михайло Вашкурак, Михайло Бельмеґа, Іван Вороняк, Михайло Колачко та останні чотири роки Роман Конотопський. Також годиться згадати колишнього ветерана наших визвольних змагань Теодора Лехмана. Не зважаючи на те, що йому минуло вже 80 років, він і далі є членом управи та взірцево провадить касові книги осередку. Він може бути прикладом та заохотою до праці тим молодшим, що мають по 50-60 років, але твердять, що вже постарілися та досить напрацювалися. Мовляв, хай вже молодші працюють.

Осередок утримується із прибутків, що їх приносять імпрези, які там відбуваються — забави, громадські та приватні прийняття, а також з приходів, що їх дає бара. Фінансово осередок стоїть добре, не має довгів та розпоряджає деякою готівкою.

Звичайно в цім домі відбуваються Загальні збори Окружного Комітету Відділів Українського Народного Союзу, який багато років очолює Роман Конотопський. Останніми роками за його головування відновлено залю, перебудовано бару та закуплено модерні столи на прийняття.

Як і попередніми роками, в цьому звітному році відбулися такі імпрези: новорічна забава, кутя, базар та особливо успішний концерт хору „Бурлаків", дириґентом якого є член Народного Дому Михайло Проценко.

Численна публіка на концерті є доказом того, що цей хор і надалі користується великою популярністю.

На 1985 рік вибрано нову управу, яку очолив Михайло Колачко. Маємо надію, що праця в осередку буде й далі активно продовжуватися. А може й успішніше, як попередніми роками.

Михайло Салдит

Екзильний...

(Закінчення зі стор. 2)

дрій Лівицький і ті його співробітники, що під окупацією з ним лишилися, жадної відповідальности не несуть".

Про видання повновласти, про яку згадано у повищому повідомленні, було рішено ще у січні 1939 на нарадах поширеного засідання екзильного Уряду УНР в Празі Чеській з участю президента А. Лівицького. Оригінал цієї повновласти перевіз співробітник Уряду УНР С. Нечай вже після вибуху війни у вересні 1939 року з Праги до Риму і звідтіля до Парижу. Хоч у поданому повідомленні Українського Пресового Бюра зазначено, що В. Прокопович вступив у виконання своїх нових обов'язків 16-го грудня 1939 року, проте в оригінальному документі, що його підписав В. Прокопович і який знаходиться у посіданні автора цієї статті, стоїть дата 26-го жовтня 1939 року, але з різних міркувань цієї дати не оголошувано в пресі.

З діяльности ДЦ УНР під тимчасовим проводом В. Прокоповича, хочу відмітити лише деякі моменти, хоч ця діяльність була дуже інтенсивною, особливо коли йдеться про заходи серед урядових чинників різних західніх держав.

Крім призначення головою Ради Міністрів проф. О. Шульгина, були одночасно покликані на становище військового міністра ген.-хор. Олександер Удовиченко і на державного секретаря Іларіон Косенко, а пізніше склад Уряду був поповнений іншими членами.

У згаданому вище офіціозі ДЦ УНР „Тризубі" вже за датою 1-го вересня 1939 року читаємо таку заяву: „Як би не розгорнулися події, — українці добре знають, де їх місце в страшних і рішучих перипетіях світової драми, що надходить в жахливій грозі і бурі воєнній. Ми — разом з Францією, Англією і Польщею... ми знаємо, що боротимемося за правду і справедливість, за право нашого власного народу на державну самостійність... ми тим самим продовжуємо непримиренну боротьбу й проти нового ґерманського союзника — Москви, нашого одвічного ворога, й змагаємося за визволення з московських кайданів України".

У цій заяві, як тепер хіба ясно для кожного, не можна було згадати лише Францію й Англію, а промовчати Польщу, як то дехто з українців, які перебували в західніх державах, робив, бож ціла війна розпочалася з нападу Гітлера на Польщу, а Франція й Англія виступали тоді як союзники і оборонці Польщі. Проте, в усіх своїх дальших заявах Уряд УНР, що перебував тоді в Парижі, підкреслював, що він бореться за відновлення самостійної української держави в етнографічних кордонах.

Коли війська СССР напали на Фінляндію Уряд УНР виступив із відповідними декляраціями повної солідарности з цією героїчною країною, а голова Уряду проф. Шульгин відбув дуже, як на той час, тяжку подорож до Фінляндії, плянуючи створити там український леґіон, який боровся б проти московсько-совєтських напасників. Блискавичний перебіг подій перешкодив здійсненню цього пляну.

Уряд УНР покликав до життя у жовтні-листопаді 1939 року окремий громадський комітет, який мав перед собою такі завдання: а) Робити заходи до широкого об'єднання всіх українських політичних середовищ, що — сказали б ми сьогодні — консолідації, щоб спільними силами репрезентувати і діяти для здійснення українських національно-державних постулятів. б) Мобілізувати українське громадянство для несення моральної і матеріяльної підтримки Уряду УНР, бо, як говорилося у закликах комітету, український Уряд для ведення незалежної української політики потребує власних матеріяльних засобів.

Роблено було заходи, щоб нав'язати контакт з урядовими чинниками найпотужнішої демократії Заходу — ЗСА. Для цього було, між іншим, використано перебування в Европі Сомнера Уелса, який з доручення президента Рузвелта робив політичну анкету в різних европейських країнах. Уряд УНР подав Сомнерові Уелсові меморандум датований 4-го березня 1940 року, копії якого вручено урядам Франції і Англії та різних невтральних держав. Метою меморандуму було звернути увагу демократичних держав на проблему відновлення української самостійної держави. Повний текст меморандуму видруковано в паризькому тижневику „Тризуб" з 15-го квітня 1940 року. В меморандумі, поміж іншими, порушено такі справи: 1) Становище України під московсько-совєтською окупацією. 2) Висловлено думку, що лише відновлення української суверенної держави й інших держав поневолених Москвою народів, тобто кінець російсько-совєтської імперії, може встановити справжній мир в Европі (це твердження ми повторюємо і тепер, в 1985 році). 3) Повторено запевнення, що в сучасній війні Україна стоїть по боці Франції та Великобританії. 4) Перераховано кривди, що їх зазнавали українці в інших займанщинах поза СССР. 5) Стверджено, що Уряд УНР стоїть на демократичнім ґрунті; що він прагне відновлення української держави в межах етнографічних кордонів; що він стоїть на позиціях повної самостійности і незалежности України, але не виключає створення бльоку держав між Балтійським і Чорним морями, який становив би собою бар'єр між Німеччиною і Росією. Такі були головні пункти цього меморандуму, які і під нинішню пору можуть правити за програму національних прагнень українського народу.

Діяльність Уряду УНР в Парижі перервалася раптово, коли до Парижу почали підходити німецькі війська. Останнє число тижневика „Тризуб" з'явилося з датою 15-го травня 1940 року. В хаосі, який тоді витворився, нікому з діячів паризької частини ДЦ УНР не пощастило вирватися з окупованих німцями територій. Професор Шульгин був арештований і провів майже рік у німецькому концентраційному таборі. Професорові Прокоповичеві пощастило видобутися на невеличкий клаптик неокупованої німцями французької території. Він вернувся до Парижу вже після початку німецького наступу на СССР. З датою 1-го липня 1940 року він підписав останній документ у своєму характері тимчасово виконуючого обов'язки голови держави. В ньому говорилося: „Розвиток історичних подій поставив мене нині в неможливість сповняти перейняті часово на себе функції Голови Держави. Тому сим актом складаю з себе зверхню владу, повертаючи її знову на руки Панові Президентові Андрієві Лівицькому, Заступникові Голови Директорії, Головному Отаманові Військ УНР". (Цей документ знаходиться також у посіданні автора цієї статті). В приватному листі до през. А. Лівицького В. Прокопович писав: „Прикро мені, що моя місія закінчилася так невдало. Але також дуже прикро, що й Ви неспроможні діяти". (А. Лівицького тоді конфінували німці у Варшаві).

П. С. Я вважав за доцільне подати в цій статті справи, про які тепер дехто зовсім не знає, дехто забув, а дехто може свідомо їх замовчує. Тим часом, саме під цю пору, коли якісь елементи закидають українцям „коляборантство" з німцями, можемо легко, збиваючи ці закиди, докликатися на поставу всеукраїнського екзильного Уряду з років 1939/40. Крім того — а це, певно, ще важливіше — в наших стараннях поставити українську визвольну справу на міжнародний форум, можемо йти до держав західнього світу, до їх урядів і політичних діячів — не як „бідні прохачі", а як ті, що мають право вимагати уважливішого до нас ставлення, бож ми задеклярували себе по боці держав Заходу в останній світовій війні.

Перед 4-им З'їздом Городенського Землятства в Торонто

Бл.п. Блаженніший Патріярх Йосиф вшанував Городенський з'їзд у Торонто в 1978 році окремим документом, надсилаючи учасникам з'їзду сердечні привітання і свої батьківські поради.

Варто нам ці поради нині пригадати, як ми приготовляємось до нашої зустрічі, чергового 4-го З'їзду Городенського Землятства, що відбудеться у Торонто в днях від 29-го червня до 1-го липня ц.р., у приміщеннях церковної залі при церкві Св. Покрови, при Оссінгтон Ліде 30, Торонто Канада.

Оце слова Патріярха: „Добре діло Ви виконали і видали історично-мемуарний збірник „Городенщина". „Майбутній історик та енограф буде Вам вдячний за цю муравлину працю. Ми винесли в пам'яті на поселення багато цінного матеріялу, що його одідичили від наших дідів, а й самі пережили багато, що має історичну вартість. Як того не залишимо на папері, воно пропаде. Ви це зробили і дяка Вам за це".

Це правда, що належиться признання нашим батькам, що дали нам таке виховання. Заразом ми мусимо подякувати і вам, дорогі земляки, за вашу моральну і матеріяльну підтримку протягом довгих років. Подяка всім, що причинилась до зібрання матеріялів про наші сторони і околиці Городенщини. І хоча ми залишили наші сторони, то наша ціль немов би пересаджена у вільні країни, Америку і Канаду. Минуле для нас всіх не було легким. Ми, повоєнна еміґрація, вирвані жорстоко зі своїх хат і родин, тяжко скитались, поки причалили до цих країн свободи.

Ми, перебуваючи серед чужого оточення, зберегли у своїх серцях пам'ять про рідні сторони, вужчу нашу батьківщину. Нашим свідоцтвом любови до свого народу, її культури, хоч ми віддалені тисячами миль, є те, що ми не забуваємо своєї спадщини, а можемо сміло сказати, що ми сильніше до неї прив'язані.

І коли ми вже четвертий раз збираємось на нашу спільну зустріч у Торонто, ми повинні показати нашу охоту і піддержку у всіх наших плянах.

Ми повинні під час з'їзду пам'ятати тих, що в бою встелили простори від засніжених тайг Сибіру аж до Карпат, згадаймо наших рідних, приятелів й друзів, що перебувають на засланнях на далекій півночі та в жахливих тюрмах сибірської території. Нам треба більше ніж будь-коли серцем і душею єднатись із нашим уярмленим народом, з нашими братами і сестрами. А при відправах панахид ми повинні скріпити нашу надію і віру на переможне завтра. Нашою співпрацею ми повинні допомагати протиставитись жорстокому окупантові нашої батьківщини.

Нам треба ще подбати, щоб ми доповнили поважну документацію українського життя на рідних землях. Це повинно стати в майбутньому дороговказом для наших грядучих поколінь, гідним прикладом до наслідування, щоб наші діти і внуки знали, з якого роду вони походять.

Ми пережили безнастанні війни, окупанти нашої землі знищили багато пам'яток нашої культури, мистецтва, а теперішній ворог ще докінчує і русифікує все, тож, напевно, не залишить багато правди про наших славних предків.

Наші земляцькі з'їзди приносять дуже корисний і будуючий вплив на оформлювання світогляду молодшого і тут вже народженого покоління. Видані збірники повинні утривалити те, що діялось у нас у всіх ділянках нашого життя у наших рідних сторонах на протязі історії, ми повинні включитись в реґіональний рух. Ми повинні створити ширші об'єднання та продовжувати працю над збереженням українських традицій і звичаїв.

Від слів треба перейти й до конструктивних діл, бо на нас дивляться нині наші брати і сестри на Україні, і вони очікують від нас творчої праці у всіх ділянках нашого життя. Поле для нас тут є велике, ми живемо на волі та маємо свободу нашої діяльности. Тому не занехуймо таких справ і цієї діяльности. А докладім всіх старань, щоб наш черговий З'їзд був, у першу чергу, численним бо не знаємо, чи у майбутності буде вже кому такі зустрічі влаштовувати.

Збиремось всі, немов одна велика родина, із різних кінців ЗСА і Канади, щоб поклонитись нашій вужчій батьківщині, а з тим і нашій Великій Україні та її страдному народові. При цьому велика дяка всім тим, що потрудились зібрати нас всіх разом та зворушити наші родинні, земляцькі та національні почування, бо нічого грізнішого немає для народу як суспільна тиша, мертвий застій. Клоню голову перед вами всіма та бажаю дійсно провести цей з'їзд ще більш успішніше і кориснішe, ніж це ми мали на наших трьох попередніх з'їздах.

Кожний з'їзд, крім дружніх зустрічів і земляцьких приємностей, має також свої ділові частини. Тому прохаємо всіх прибути на цей з'їзд, подати нам свої поради та причинитись до його успішного закінчення і винесення корисних для нашого Землятства рішень.

Сердечно вітаю вас всіх, дорогі земляки, та до милої зустрічі на нашому 4-му з'їзді у Торонто.

В. Никифорук

КАСПАР ВАЙНБЕРҐЕР, секретар оборони, заявив, що в майбутньому його департамент зменшить кількість урядовців, які будуть мати доступ до тайних паперів, як наслідок останньої шпигунської афери в морських частинах, де американські шпигуни на користь СССР передавали тайні пляни впродовж 18 років.

У КАЛІФОРНІЇ ПОМЕРЛА ще одна дитина із семирачків, що народилися минулого місяця родині Фрустейсі. Тепер залишилося при житті ще четверо дітей, але одному з них лікарі не дають великої шанси втриматися при житті.

У Торонто...

(Закінчення зі стор. 1)

участь понад 120 осіб, а тостмайстром якої був інж. Констянтин Брикович, довше слово виголосив Митрополит Максим Германюк з Вінніпегу. Він говорив про пляни відзначення Українського Тисячоліття і своїм словом викликав велике зацікавлення та захоплення приявних. Англійською мовою промовляла Сестра Ен Ґиллен з Чикаго, яка дуже активна в організації оборони людських і релігійних прав людини.

В неділю, 19-го травня, Владики Ізидор та Іван відправили в сослуженні отців Службу Божу в церкві св. Миколая. Після сніданку почався 5-ий З'їзд делегатів УПСО в приміщенні школи св. Миколая. У з'їзді взяли участь, крім численних гостей, 25 умандатованих делегатів з таких країн: Арґентина, Австралія, Англія, ЗСА, Канада, Німеччина та від Союзу Братств і Сестрицтв.

З'їзд відкрив голова УПСО, д-р Б. Лончина, молитву провів Владика Борецький. Вшановано пам'ять Патріярха Йосифа та померших членів Головної управи, ред. Р. Данилевича та мгр М. Хомяка. Опісля делегати вибрали президію з'їзду в складі: о. крилошанин Роман Ганкевич, предсідник, Р. Кравець та Ю. Венгльовський, заступники, і двох секретарів — П. Копачівський та Р. Стахів. Вибрано теж Верифікаційну комісію (голова К. Брикович) та резолюційну (голова д-р В. Маркусь) і затверджено Номінаційну комісію під проводом інж. О. Пришляка.

Обширний звіт з праці склав д-р Б. Лончина, який виразно з'ясував лінію, що її заступала Президія УПСО в своїй праці, а саме: змагання до співпраці й гармонії між трьома чинниками — ієрархією, духовенством, мирянством. Звітували теж інж. В. Колодчин, секретар, та мгр А. Ромах, скарбник, також голови крайових управ: О. Пришляк, ЗСА, Ю.Венгльовський, Австралія, Р. Кравець, Англія, о. Р. Ганкевич, Канада, та голова Союзу Братств і Сестрицтв в ЗСА д-р В. Маркусь. Довшу дискусію викликали звіти ред. М. Галіва та д-ра В. Пушкара. В імені Контрольної комісії звітував д-р Л. Рудницький.

Після короткої дискусії над звітами та одноголосного уділення абсолюторії уступаючій управі, вибрано теж одноголосно нові керівні органи УПСО в такому складі: голова-д-р Б. Лончина, заступники — о. Р. Ганкевич, Р. Кравець, В. Колодчин, В. Маркусь, секретар — В. Папіж, скарбник — А. Ромах, члени: Ю. Венгльовський (Австралія), А. Хлопецький (Аргентина), І. Дмитрів та Я. Гаврих (Англія), М. Когут (Бельгія), В. Кальваровський (Німеччина), Г. Порохівник, А. Баран, М. Марунчак, Б. Климовський, Л. Щур і М. Кушнета (Канада), О.Бережницька, Р. Гайда, М. Лабунька, О. Пришляк, Л. Рудницький, С. Тимяк і Р. Осінчук (ЗСА). Одно місце призначено для Франції.

Контрольна комісія: М. Кунинський, голова, члени: І. Равлюк та К. Брикович; заступники: І. Хома, І. Гайда; Товариський суд: голова — Ю. Старосольський, члени — М. Василик, Б. Ясінський; заступники: А. Харат Р. Стахів.

З'їзд доручив Президії покликати до шести місяців Статутову комісію з трьох членів для перегляду статуту і запропонування евентуальних змін на наступному З'їзді. З'їзд підніс річну членську вкладку від кожного делеґата до 40 американських дол., починаючи від 1986 року. Доручив призначити три особи з членів Головної ради до Фінансової комісії для опрацювання бюджету. Прийнято пропозицію, щоб Англії признати п'ять голосів (замість трьох), а Союзові Братств і Сестрицтв два (замість одного).

Новообраний голова подякував за вибір і підкреслив, що буде продовжувати лінію попередньої Президії. З'їзд закрив предсідник молитвою.

APPEAL TO OUR READERS

Re: Poor mail delivery of our newspapers

Because of poor delivery of our newspapers ,the daily SVOBODA and The Ukrainian Weekly, we appeal to our readers to help us collect evidence in our efforts to improve the delivery. The Jersey City postmaster gave us assurances in writing that we are expediting our newspapers in accordance with all rules and regulation. Our newspaper is delivered to the post office in Jersey City every day by 4 p.m. From there it is delivered to the sorting center in Kearny, N. J., the same day by 8 p.m. We are now trying to determine how the newspapers are processed in Kearny and in your local post offices.

To help us gather evidence, we are repeating, now in English, the in-house read-out on the delivery. We ask that for the duration of two weeks — which means 10 issues of the daily and two issues of the weekly — you mark in the left-hand line the date of the newspaper's publication and in the right-hand line alongside — the date of its delivery. After competing the two-week record, please write in the three lines below your name and address and mail the original or a copy to us.

UNA Supreme Executive Committee
and SVOBODA Press

Date of publication	Date of delivery
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....
....	....

....
....
....

Стипендійна Акція СУА 1984 — 403 стипендії

У 1984 році, завдяки Стипендійній Акції СУА, 328 стипендистів у Бразилії, 35 в Арґентині й 40 в Европі отримали разом 403 стипендії на суму 73,537 дол. Складаємо щиру подяку всім нашим спонзорам і жертводавцям, активній підтримці й щедрій жертвенності яких завдячуємо цей спільний успіх українців, не в Україні сущих. Сердечно дякуємо тим нашим Окружним Управам і відділам, які в 84 році взяли жвавішу участь у цій важливій акції на добро наших наслідників, розсіяних до світі. Вдячні ми і поодиноким союзянкам за співпрацю, за приєднування спонзорів. Щире спасибі від нас і Союзові Українок Австралії, а також усім членкам комісії стипедній.

Числа завжди говорять точно про фінансову допомогу інституцій, про грошові пожертви громадян на різні народні потреби, скільки хто дав. Так воно й повинно бути. Але нема таких мір і ваги, нема таких чисел, щоб зважити важливість і вартість праці, яку люди безкорисно віддають для національних цілей, для суспільних потреб. Така бо праця неоціненна. Люди, які добровільно беруть на себе обов'язок без заплати працювати для добра своєї громади, завсіди заслуговують на її вдячність.

Матеріяльна допомога та й безкорисна праця багатьох ідейних людей запевнила в минулому році дальше розгортання стипендійної акції на добро нашій дітворі і студіюючій молоді. Але списки та чисельний стан наших стипендіятів змінюються. Хоч велика більшість із них продовжують свої студії до їх успішного закінчення, дехто по вакаціях не повертається до школи з різних причин. Цей змінив свої студії, ця переходить на іншу дорогу життя. Буває, що стипендистка вирішується вступити до манастиря. Інша виходить заміж. Але ці діти українських колоній, які хоч би рік чи два побули в українській школі, прожили в місті, в українськім гутрожитку, під досвідченою опікою вихованиць, здобули для себе багато на дальше життя — „Раз добром налите серце ввік на прохолоне!" Вони колись і любов до України і правду про неї передаватимуть далі українським дітям.

Признаючи нові стипендії, ми спираємося на опінії учителя, настоятеля, вихованика, чи священика, а при цьому стараємося скоріше узгляднювати прохання учнів чи студентів з багатодітних родин хліборобів, які не в силі оплатити утримання своїх дітей в інтернатах у далеких містах. Зокрема, стараємося зразу допомогти (навіть якщо не маємо ще спонзора) сиротам і дітям, покривдженим долею, що в крайній потребі тимчасово опинилися в приюті наших людей, справді, майже голі й босі. Такі випадки не білі круки. Коли б колись такий безталанний в дитинстві прочитав слово — „бо я було трохи не голе, таке убоге", то він, мабуть, пізнав би себе в цьому образі.

Комісія Стипендійної Акції СУА; у першому ряді (зліва): Софія Андрушків й Анна Кравчук; в другому ряді (зліва): Віра Мицьо, Ксеня Гапій, Таїсса Турянська та Марія Полянська; відсутня Марійка Гивель.

Це про мене написано, — казав би. — Я був такий, а тепер, Богу дякувати, мені легше жити. Дай, Боже, здоров'я моїм добродіям, що допомогли мені вийти в люди.

Очевидно, допомагаємо українським студентам, незалежно від їх віровизнання, навіть не маємо такого питання на нашому інформативному листку.

Звичайно гроші на стипендії приходять від спонзорів. Ними можуть бути товариства, чи організації, і приватні особи. Кожна інституція, кожна особа, яка зобов'язується вплатити повну оплату на одну чи більше стипендій, стає спонзором. Очевидно, на стипендійну акцію ми приймаємо всякі пожертви і кожну суму з подякою вписуємо в список жертводавців. Тільки спонзорові приділюємо стипендіята чи стипендіятку та й кожному з них доручаємо бути у зв'язку зі своїм добродієм-спонзором і, в першу чергу, написати листа й подякувати за одержану допомогу. Всі стипендійні гроші проходять через Стипендійний фонд СУА, Грошові перекази ми виписуємо на ім'я стипендіятів, але висилаємо їх на руки ректора даної наукової інституції чи директорки інтернату. Тільки студентам університетів посилаємо стипендії в більшості безпосередньо. Наші вимоги до всіх стипендіятів однакові.

1984 рік можемо вважати найуспішнішим роком у недовгій ще історії Стипендійної Акції СУА, бож він встановив кілька нових „рекордів": найбільше уділених в одному році стипендій, на найвищу дотепер суму, найбільше наших стипендіятів довели свою науку до успішного кінця, закінчили запляноване навчання, але й найбільшій дотепер кількості наших стипендіятів пощастило діс татися в університет. Вступні іспити в університеті дуже тяжкі, не раз і не двічі доводиться бажаючим дістатися на вищі студії сідати до такого іспиту. Тож з приємністю вітаємо нових студентів університету — наших стипендіятів, ґратулюємо їм і їхнім спонзорам.

Освіта відчиняє двері до кращого життя. Багато наших стипендіятів закінчило середню школу, що дало їм кращі можливості знайти працю. В країні, де багато неписьменних, навіть закінчення 8-ої кляси дає змогу краще влаштувати своє життя.

Радіємо всі успіхами наших стипендіятів. Але ті успіхи не були б можливі без наших щедрих спонзорів і жертводавців. Хто ж вони? Спонзори стипендіятів СУА — це особи різного віку, від молодих професіоналістів до похилих віком сеньйорів, від добре фінансово ситуованих громадян до емеритів, які зі своїх скромних пенсій рішили допомагати бідній, але здібній і охочій до науки молодій українській людині. Деякі спонзори разом, удвох чи втрьох, беруть під спільну опіку одного стипендіята, інші, залежно від їх спроможностей і бажання, оплачують одночасно кілька стипендій. Один наш спонзор, Микола Бойчук зі своєю дружиною Марією у цьому році спонзоруватиме 40 щасливців. Ми, зокрема, зі щирим співчуттям подивляємо тих спонзорів, які, після похорону своєї власної доньки чи сина, вирішили взяти під свою опіку чужу дитину, сироту, з бідного гнізда пташину і допомогти їй розпостерти крила до лету в кращий світ. Це незвичайно будуючий, творчий спосіб втишати свій нестерпний біль, подаючи радісну надію ближньому в безнадійних обставинах. Це нев'янучий квіт під пам'ятником своєї дитини... Маємо і таких спонзорів. Усім нашим жертводавцям, усім спонзорам ще раз — щире спасибі.

Перед нами дальша праця. Вона не припиняється. Кожного року її ще й прибуває. Дотеперішні успіхи — це заохота для нас самим з неменшою енерґією продовжувати цю працю,а то й інших заклакати до неї. Цього вимагає від нас усіх велика справа: через освіту українських дітей до їх кращого майбутнього.

Ніхто з дотеперішніх членок Комісії стипендій СУА не залишає свого посту громадської дарової праці: Таїсса Турянська — скарбничка стипендій СУА; Віра Мицьо — стипендії до Европи; Софія Андрушків — консультант; членка стипендійного бюра — Марійка Гивель, Ксеня Гапій та Марійка Полянська. Крім згаданий осіб є союзянки та не членки СУА, які завжди, коли тільки потреба кличе, радо жертвують свій час і допомагають в канцелярійній праці.

Надіємося, що як у минулих роках, так і цього року не відмовимо новим аплікантам допомогу через брак фондів; ми певні, що й цього року громадянство підтримає нас і знайдуться нові спонзори для нових учнів. За ближчими інформаціями прохаємо звертатися на нижче подану адресу: Mrs. A. Krawczuk, 26 William St., Maplewood,N.J. 07040.

Анна Кравчук

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 14-го ЧЕРВНЯ 1985 р.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-ий Відд., о год. 7-ій веч. в УНДомі при 237 Hope Ave. Просимо членів взяти участь. Також просимо членів приєднувати нових членів до Відділу. — В. Марущак, рек. секр.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

УСК НЮ ЙОРК АВАНСУВАВ ДО І-ої ДИВІЗІЇ КОСМОПОЛІТАЛЬНОЇ ЛІҐИ НЮ ЙОРКУ — НЮ ДЖЕРЗІ

УСК Ню Йорк — „Репід" СК 4:

Після восьми років перебування в II-ій дивізії Коспомолітальної Ліґи, перша дружина УСК-у Ню Йорк, врешті, авансувала до І-ої і найвищої дивізії цієї ліґи, в якій свого часу УСК відігравав першорядну ролю. Рішальними для цього переходу до цієї сильної дивізії була звітова зустріч з клюбом „Рапід", що відбулася в неділю, 12-го травня ц.р. Ведення в цих відповідальних змаганнях для нашої дружини 1:0 здобув „бобмардир" Мартінез з подачі Михайла Чарного в 16-ій хвилині. Вже на початку другої половини Мартінез, цим разом з подачі Альвеза, підніс вислід до 2:0. В 60-ій хвилині Ляскано прямо з наріжного копу збільшив рахунок 3:0. В 72-ій хвилині Гупало з подачі Мицака, здобув останнього в цих змаганнях ґоля для нашої дружини. В 77-ій хвилині суперники зуміли здобути свого єдиного й почесного ґоля зустрічі. Завоювавши вже аванс до вищої дивізії, тепер наша дружина має ще відбути змагання „плей оф" за звання чемпіона II-ої дивізії з клюбом Коледж Пойнт, першуном групи „синіх".

Успіх УСК-у треба вважати теж особистим успіхом працьовитого й дуже жертвенного провідника, змагуна й тренера Стефана Коваленка. Непересічний працівник в цій спортовій ділянці він не тільки зумів зорганізувати добірний склад дружини, але і зміг витворити дружню атмосферу і боєздатність, завдяки чому наша дружина йшла від перемоги до перемоги й остаточно осягнула бажану мету.

Вже в минулому сезоні УСК був близький до цього успіху, але замість авансу здобув тільки чашу ліґи. Треба сподіватися, що під проводом Коваленка наша дружина відґраватиме давню, першорядну ролю теж в І-ій дивізії Космополітальної Ліґи.

Отже поруч УСВТ „Ч. Січ", що виступає в найвищій клясі копаного м'яча в Ню Джерзі, та УСО „Тризуб" Філядельфія в такий же клясі у Пенсильванії, українські любителі цього спорту вітають між найсильнішими УСК Ню Йорк.

Склад чемпіонської дружини УСК-у: Ксавір, Чарний, Нюгоф, Жовтий, Франко, Палясійо, Альвез, Мицак, Ляскано, Мартінез, П. Коваленко, Гупало, Зінкевич, Ферарі, С. Коваленко — провідник й тренер.

В суботу, 15-го червня ц.р., ця наша дружина візьме участь в турнірі копаного м'яча Українського Фестивалю в Артс Центері в Ню Джерзі.

(от)

Відбиванкова дружина „Львів", Клівленд: стоять (зліва): Арета Ґолембіовська, Люба Завадівська, Марійка Ганич, Ірина Завадівська, Катруся Оленчук; Сидять (зліва): Леся Дармохвал, Уляна Когутяк, Оля Мацьо-Менінґ, Рома Кассараба.

УСТ „Львів" Клівленд і УСО „Тризуб" Філядельфія — першуни турніру УСЦАК — 1985

Цьогорічні 28-мі з черги відбиванкові першості УСЦАК пройшли в суботу, 4-го травня, в Дітройті з участю тільки 10-ти чоловічих і 5-ти жіночих дружин. Змагання турніру, що його спонзорував Український Культурний Центер, проходили на чотирьох кортах в залі Скулкрест коледжу. Переведенням турніру займався І. Петращук. На початку змагання проходили круговою системою в підгрупах по п'ять дружин в слідуючому пляні: чоловіки-підгрупа „А" — УСТ „Львів"; К.Л.К. Торонто, СК „СУМ" „Крила" Чикаґо, УСО „Тризуб" Філядельфія, МУНО — Торонто. Підгрупа „Б": УСВТ „Чорноморська Січ", Нюарк, УСК — Рочестер, СТ „Україна" Торонто (олдбої), УКЦ — Дітройт, СТ „Україна" І Торонто. Жіноча група: „СТ „Україна" Торонто, УСТ „Львів" Клівленд, СУМ — Ню Йорк, Пласт — Вашінґтон, УКЦ — Дітройт.

До півфіналів дійшли: УСО „Тризуб" — УСВТ „Ч. Січ", СК СУМ „Крила" — УКЦентер в групі чоловіків. Після перемог УСО „Тризуб" (15:12 і 15:13) і СК СУМ „Крила" (15:12, 15:10, обидва переможці відбули фінальну зустріч, в якій „Тризуб" переміг — 15:10, 15:11 і цим самим став першуном на 1985 рік.

В жіночій групі у фіналі „Львів'янки" втретє за порядком здобули звання першунок, перемагаючи дружину СУМ Ню Йорк. По закінченні турніру в залі Українського Культурного Центру відбувся турніровий бенкет, в часі якого традиційно вручено переможцям трофеї.

В загальному треба відмітити, що звітовий турнір пройшов на нижчому, як звичайно рівні. Не було офіційного відкриття, брак кваліфікованих суддів, брак верифікаційної комісії — це тільки кілька важливих фактів. У висліді цих браків в окремих змаганнях виникали непорозуміння й безкінцеві дискусії, були незадоволення й оґірчення між змагунами й змагунками.

Власний кореспондент „Спортових Вістей"

СПОРТОВА ПРОГРАМА УКРАЇНСЬКОГО ФЕСТИВАЛЮ В АТРС ЦЕНТРІ В ГОЛМДЕЛІ,

Згідно з традицією, в рамках 11-го Українського Фестивалю в Артс Центрі, який відбудеться в суботу, 15-го червня ц.р., будуть влаштовані турніри копаного м'яча і чоловічих відбиванкових дружин. До змагань в турнірі копаного м'яча вже зголосили свою участь минулорічний першун УСК Ню Йорк, СК СУМ „Крилаті" Йонкерс, УСВТ „Ч. Січ" і американський клюб „Куґарс". Змагання розпочнуться в год. 10-ій ранку і проводитимуться до 4-ої години по полудні, тобто годину перед головною програмою Фестивалю. Вони проходитимуть круговою системою, перші три дружини будуть нагороджені фестивальними трофеями. До відбиванкового турніру заповіли свою участь: УСК Пітсбурґ, УСВТ „Ч. Січ", Білоруський Відбиванковий Клюб Савт Рівер і КВ Воррен.

Як і в групі копаного м'яча, три перші дружини у відбиванковому турнірі будуть нагороджені фестивальними трофеями.

(от)